

Institutiones Theologicae Ad Usum Seminariorum

Simonnet, Edmond

Venetiis, 1731

Resp. 1. Deus ab intellectu creato videri non potest naturaliter.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83594](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83594)

lis nostris percipiendo, sed illam evidenter summa quadam evidentia iudicando, propter experientiam testimonio sensuum partam. Similiter beati post resurrectionem, propter excellentiam intellectus, oculorum præstantiam, & novum ac longè perfectiorem statum corporum, quocumque circumferrent oculos suos, cum summa quadam evidentia iudicabant Deum existere, ubique præsentem esse, & omnia providentia sua gubernare, & tanta ferè necessitate iudicabant, quanta iudicarent, si ipsissimis oculis suis ipsammet existentiam, immensitatem, & providentiam divinam vitaliter attingerent. Quem modum videndi oculis corporeis Deum, tam verè quàm ingeniosè excogitarum, ut possibilem & probabilissimum, imò ut certum, libentissimè recipimus cum S. Thoma hic in Resp. ad 2.

Denique hoc modo videndi Deum oculis corporeis, alteri, quem inquirendo proposuit, & quo Deus in se videretur per oculos corporeos, ad tantam excellentiam erectos, ut ad vim oculorum mentis peringerent, anteposito; distinguit duos modos, quibus beati post resurrectionem Deum videbunt: unum, quo videbunt illum in se immediatè per oculum mentis; alterum verò, quo videbunt illum in corporibus per oculos corporis, superius explicatum. *Aut ergo, inquit, per illos oculos sic videbitur Deus, ut aliquid habeant in tanta excellentia menti simile, quo & incorporea natura cernatur, quod nullis exemplis, sine Scripturarum testimoniis divinarum, vel difficile, vel impossibile est ostendere. Aut, quod est ad intelligendum facilius, ita Deus erit nobis notus, atque conspicuus, ut videatur spiritus à singulis nobis, in singulis nobis videatur ab altero in altero, videatur in seipso, videatur in cælo novo, & in terra nova, atque in omni, que tunc fuerit, creatura: videatur & per corpora in omni corpore, quocumque fuerint spiritualis corporis oculi acie perveniente directi.*

Dices. Quidquid sit. At S. Doctor non iudicavit oculos corporis non posse elevari ad vitaliter attingendum, & videndum Deum in se. R. dist. Non iudicavit non posse elevari per mutationem merè accidentalem, qua præcisè actiores & perspicaciores fierent, N. ant. Nam sic loquitur: *Vis itaque præpollentior oculorum erit illorum, ex hypothesi scilicet quod vitaliter attingant Deum in se, non ut acutius videant, quam quidem perhibentur videre serpentes vel aquile, &c.* Non iudicavit non posse elevari per mutationem quandam specificam, qua ad excellentem quandam cum mente similitudinem pertingerent, qua, ita ut loquar, sic spiritualizarentur, ut idem possent, quod spiritus, in ordine ad percipienda incorporalia, esto. At 1. non iudicavit oculos nostros sic posse elevari. 2. Oculi sic elevati, jam non essent oculi, quales nunc habemus; sed oculi alterius rationis & naturæ. Hic autem disputamus de oculis non mutatis specificè. 3. Oculi sic elevati sunt mera chymera, & hominis non solventis difficultatem, sed ei succumbentis effugium.

ARTICULUS II.

Utrum possibile sit videri Deum visione intellectuali.

Nota. Potest aliquid dupliciter videri. 1. in se: sic videmus amicum præsentem. 2. in effigie, seu similitudine aliqua: sic videmus amicum absentem in ejus imagine, & Deum in ejus effectis. Prima visio est clara & intuitiva: secunda verò abstractiva & obscura; nec est nisi improprie visio: cum visio propriè sit intuitio rei præsentis. Armeni, & recentiores Græci apud Armacanum lib. 15. quaestionum, negant Deum etiam à beatis posse videri in se; proindeque ab illis videri tantum in quadam ejus similitudine, vel luce ab eo derivata, contendunt. In oppositum errorem inciderunt Beguardi & Beguina, dogentes Deum etiam naturaliter ab intellectu

humano videri posse, & animam non indigere lumine gloriæ ipsam elevante ad videndum Deum, & eo beatè fruendum, ut refertur Clementina Ad nostrum de hæreticis. Beguardis & Beguinis præverat Eunomius cum suis, docendo non solum Deum clarè videri, sed etiam comprehendi naturaliter posse ab intellectu creato: nam, ut refert Theodoretus lib. 4. hæreticarum fabularum, ausus est dicere, se nihil ex rebus divinis ignorare, sed ipsam etiam Dei substantiam exactè scire, eandemque habere de Deo cognitionem, quam ipse de se ipso habet Deus. Hoc ejus furore perciti, qui sunt execrande illius scisse participes, audent aperte dicere, se ita Deum nosse, ut ipse se ipsum. Quod autem visionem & comprehensionem naturalibus viribus partam intelligant, patet ex eo, quod nullius auxilii meminerint.

RESPONSIO I.

Deus ab intellectu creato videri non potest naturaliter.

Ita S. Thomas q. 12. a. 4. & est de fide. *Prob. autem 1. ex Script. Nam dicitur Rom. c. 6. Gratia Dei, vita æterna in Christo Jesu Domino nostro.* Undè sic argumentatur S. Thomas in Sed contra. Vita æterna est effectus gratiæ elevantis intellectum. Sed vita æterna consistit in visione intuitiva Dei, juxta illud Joan. c. 17. *Hæc est autem vita æterna, ut cognoscant te solum Deum verum.* Ergo visio intuitiva Dei non est ab intellectu sibi relicto, sed ab intellectu elevato per supernaturale auxilium gratiæ, sive per auxilium naturæ indebitum. 1. ad Timoth. c. 6. sic de Deo loquitur Apostolus: *Qui . . . lucem inhabitat inaccessibilem: quem nullus hominum vidit, sed nec videre potest.* Atqui his verbis Apostolus non negat absolute Deum videri posse: cum 1. Cor. c. 13. tribuat beatis in cælo claram & intuitivam Dei visionem. Superest ergo, ut neget Deum videri posse naturaliter. Ad Scripturæ testimonium accedit expressa definitio Concilii Viennensis sub Clemente Quinto, qua error Beguardorum & Beguinarum anathematizatur, ut patet ex Clem. Ad nostrum de hæret.

Prob. 2. Ratione. Visio intuitiva Dei perfectior est in ratione entis, quàm fides divina, & alii actus meritorii vitæ æternæ. Sed fides divina, & alii actus meritorii vitæ æternæ superant vires naturæ, ut fides docet. Ergo à fortiori, vires illas superat visio intuitiva Dei. Præterea, si Deus ab intellectu creato videri potest naturaliter, reipsa videtur ab omni intellectu creato. Falsum conf. Ergo, &c. Minor patet omnium experientia. Et verò duobus tantum modis cognoscimus Deum in hac vita: uno per creaturas, de quo Apostolus ad Rom. c. 1. & altero per revelationem, de quo idem Apostolus 1. Corinth. c. 13. ubi expressè addit visionem Dei intuitivam non hujus, sed alterius vitæ esse; & 1. ad Timoth. c. 6. dicit nullum hominum in hac vita vidisse Deum; quod etiam attestatur Joannes epist. 1. cap. 4. ubi ait Deum neminem unquam vidisse.

Prob. ergo seq. maj. Quia in hac hypothesi nihil planè deesset, ad hoc ut Deus intuitivè videretur. 1. Nihil deesset ex parte potentie; siquidem ex parte potentie sufficerent vires naturales. 2. Nihil deesset ex parte objecti; siquidem Deus propter suam immensitatem esset semper intimè præsens omni intellectui creato. Nec dic 1. deesse speciem impressam. Cum enim species impressa non sit necessaria, nisi ad vices agendas objecti absentis, aut non intimè præsentis potentie, hic species impressa minimè necessaria esset. Nec dic 2. ne Deus in hac vita videatur intuitivè ab intellectu nostro; impedimento esse sensus corporis, quibus ex lege naturæ animata alligata est, ut nihil possit intelligere sine illorum ministerio. Nam ministerio sensuum non indiget, nisi ad intelligenda ea, quæ sine tali ministerio non possunt illi esse sufficienter præsentia. Se ipsam enim & actus suos intelligit sine ministerio sensuum. Præterea, hoc impedimentum fictitium est. Nam animæ separata, non beatæ, soluta sunt ab illa lege naturæ, qua

qua in hac mortali vita alligantur sensibus, & tamen non vident Deum, ut fides docet. Nec dic 3. deesse concursus Dei. Nam tunc concursus Dei, ad intuitivam ejus visionem necessarius, esset naturalis; nec excogitari potest sufficiens ratio, propter quam sapienter à Deo denegaretur. Superest igitur, ut dicamus Deum à nobis in hac vita non videri intuitivè; quia intellectus noster naturaliter improporcionatus est ad claram & intuitivam Dei visionem in se, propter excessum divinæ perfectionis supra perfectionem cuiuscunque creature intellectualis, ut ait S. Thomas art. citato. Cum enim creatura intellectualis accipiat suum esse, quia est ens ab alio; Deus verò non accipiat, quia est ens à se; inter creaturæ intellectualis perfectionem, & perfectionem Dei, infinita distantia est; & aliunde cum clara cognitio objecti eò difficilior sit secundum se, quò objectum præstantius est, & consequenter eò operosior cognoscenti, quò natura objecti præstantior est natura cognoscentis, quia vis cognoscendi proportionatur naturæ cognoscentis; necesse est, ut quilibet intellectus creatus, sibi relictus, sit omnino improporcionatus ad claram Dei cognitionem, quæ in ejus intuitiva visione consistit, & hæc clara Dei cognitio soli intellectui divino naturaliter possibilis sit. Huc pertinet illud ab Apostolo 1. ad Timoth. c. ult. de Deo dictum, *Qui lucem inhabitat inaccessibilem*, omni scilicet creaturæ, viribus suis relictæ; inaccessibilem autem propter infinitam distantiam, & excessum infinitum perfectionis increatæ supra quamlibet creaturæ perfectionem.

RESPONSIO II.

Intellectus creatus elevari potest ad videndum, & Beati re ipsa in cælo vident clarè & intuitivè Deum in se. Est de fide.

Prob. 1. ex Script. Dicitur enim Matth. c. 18. Angeli eorum in cælis semper vident faciem Patris mei. Et 1. Cor. c. 13. Videmus nunc per speculum in enigmate: tunc autem facie ad faciem. Nunc cognosco ex parte: tunc autem cognoscam, sicut & cognitus sum. Et 1. Joan. c. 3. Scimus quoniam, cum apparuerit, similes ei erimus; quoniam videbimus eum sicuti est. Quæ Scripturæ testimonia, sicut & alia similia, intelligi debent, & ab Ecclesia intelliguntur, de clara & intuitiva visione Dei per oculum mentis. 2. Ex Conc. Flor. in litteris unionis, ubi definitur, animas, quæ post contractam peccati maculam, vel in suis corporibus, vel eisdem exuta corporibus, sunt purgata, in cælum mox recipi, & intueri clarè ipsum Deum trinum & unum. 3. Ex S. Augustino epist. 6. ad Italicam, in qua sic loquitur in hæc verba Joannis: Scimus quoniam, cum apparuerit, &c. in tantum ergo videbimus, in quantum similes ei erimus... Quis autem dementissimus dixerit corpore nos vel esse, vel futuros esse similes Deo? In interiore igitur homine ista similitudo est, qui renouatur in agnitionem Dei secundum imaginem ejus, qui creavit illum. Et tanto efficimur similiores illi, quanto magis in ejus cognitione & charitate proficimus; quia etsi exterior homo noster corrumpitur, sed interior renouatur de die in diem: ita sanè, ut in hac vita quantumcumque profectus sit, longe absit ab illa perfectione similitudinis, quæ idonea erit ad videndum Deum, sicut dicit Apostolus, facie ad faciem. Et inferius: Cum legis, Videmus nunc per speculum in enigmate, tunc facie ad faciem: intellige inde nos tunc visuros facie ad faciem, unde videmus nunc per speculum in enigmate. Hoc autem utrumque interioris hominis munus est, sive cum in ista peregrinatione adhuc per fidem ambulatur, in qua utitur speculo & enigmate, sive in illa patria, cum per speciem contemplabitur. Pro qua visione postsumus est, facie ad faciem. Quibus locis S. Doctor probat Deum in cælo à beatis clarè & in se videntum, non corporali, sed intellectuali visione.

Prob. 4. Ratione. Ad illud intellectus creatus elevari potest, ad quod habet inchoatam potentiam. Atqui intellectus creatus habet inchoatam potentiam ad clarè & intuitivè videndum Deum ut in se est. Ergo, &c. Major non habet difficultatem. Manifestum enim est, Deum posse id omne quod non implicat. Non implicat

autem compleri & perfici potentiam inchoatam: alioqui esset & non esset potentia inchoata. Esset, ut supponitur. Non esset, quia quod non potest compleri & perfici in ordine ad posse simpliciter aliquid, non potest dici potentia inchoata ad illud. *Prob. ergo min.* Intellectus creatus habet saltem inchoatam potentiam ad clarè & intuitivè cognoscendum illud omne, quod continetur intra latitudinem objecti ejus specificativi. Atqui Deus continetur intra latitudinem objecti specificativi intellectus creati, quod est verum & intelligibile. Ergo, &c. Major patet ex eo, quòd nulla sit implicancia in eo quòd potentia vitalis quælibet habeat potentiam aut completam, aut saltem inchoatam, ad perfectè percipiendum illud omne, quod intra latitudinem objecti ejus specificativi continetur. Minor verò, quæ sufficienter probata est, adhuc demonstratur ex eo quòd Deus re ipsa ab intellectu creato cognoscatur, quamvis imperfectè & abstractivè per creaturas.

Obj. 1. Clara & intuitiva Dei visio est actus infinitus. Sed repugnat actum infinitum produci à potentia finita. Ergo, &c. R. dist. maj. Clara & intuitiva visio Dei, adæquata ejus cognoscibilitati, est actus infinitus, C. maj. Non adæquata ejus cognoscibilitati, N. maj. & concessa minore, dist. conf. Ergo clara & intuitiva visio Dei, quæ sit adæquata ejus cognoscibilitati, non potest esse à potentia finita, qualis est omnis intellectus creatus, C. conf. Quæ non sit adæquata ejus cognoscibilitati, N. conf. Itaque clara & intuitiva visio Dei, adæquata ejus cognoscibilitati, est infinita: actus enim, quo objectum infinitum cognoscitur, quantum cognoscibile est, non potest non esse infinitus. Unde visio Dei, adæquata ejus cognoscibilitati, non potest esse, nisi ab intellectu increato. At visio Dei, quæ non adæquatur ejus cognoscibilitati, licet sit clara & intuitiva, est actus simpliciter finitus. Unde non repugnat illam esse ab intellectu creato.

Dices. Clara & intuitiva visio Dei, elicit ab intellectu creato, specificatur ab objecto infinito, nempe à Deo. Ergo est infinita. R. dist. ant. Specificatur ab objecto infinito, inadæquatè cognito, C. ant. Specificatur ab objecto infinito, adæquatè cognito, N. ant. & dist. conf. Ergo est infinita secundum quid, C. conf. Infinita simpliciter, N. conf. Itaque clara & intuitiva visio Dei, elicit ab intellectu creato, hoc ipso quòd est clara & intuitiva visio objecti infiniti in omni genere perfectionis, est infinita saltem secundum quid, quatenus hoc ipso constituitur in superiori quodam ordine, ad quem visiones entium finitorum perfectiores & perfectiores in infinitum, nunquam peringere possunt. At quia non est visio objecti infiniti in omni genere perfectionis, ut talis adæquatè cogniti, est finita simpliciter in illo superiori ordine, in quo existit; nulla enim est in hoc ordine assignabilis, quæ non possit esse alia major tum extensivè tum intensivè; & ita nulla est possibilis in hoc ordine, quæ non habeat finem tum in extensione tum in intensione virtuali. Hinc apparet objectum increatum clarè & intuitivè, sed non adæquatè cognitum, non specificare claram & intuitivam sui cognitionem, nisi cum aliqua modificatione, ex finito potentie cognoscentis conatu profecta, per quam vis ejus specificandi infinita veluti temperatur, & ex parte impeditur. Unde sit, ut claram illam & intuitivam sui cognitionem, non simpliciter, sed secundum quid tantum infinitè modo explicato.

Dices. Crescente objecto in perfectione, crescit ejus visio. Ergo si objectum crescat in infinitum in perfectione, visio ejus crescit quoque in infinitum. Ergo cum Deus sit objectum simpliciter infinitum, visio ejus est quoque simpliciter infinita, à quocumque tandem intellectu producatur. R. dist. ant. Crescente objecto in perfectione, crescit ejus visio, si adæquatur ejus cognoscibilitati, C. ant. Si non adæquatur, Subdist. Crescit cum certa proportionem quasi quantitativa, N. ant. Sine certa proportionem, C. ant. & dist. conf. Ergo crescente in infinitum objecto, in infinitum quoque crescit ejus visio, si est adæquata ejus cognoscibilitati, C. conf. Si non est adæquata, N. conf. Quia tunc visio non crescit